

OHJATUN HARJOITTELUN OPAS

Varhaiskasvatuksen opettajankoulutus

KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS
CHYDENIUS

Kasvatustieteen yksikkö, Jyväskylän yliopisto

Sisällys

Johdanto	3
Ohjatun harjoittelun teoreettinen kehys.....	4
Ohjattujen harjoitteluiden käytännöt.....	5
Eettisyys ja vaitiolovelvollisuus	6
Ohjattujen harjoitteluiden ohjaus ja arviointi	7
Ohjattujen harjoittelujaksojen roolit	8
Opiskelijan rooli	8
Varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan rooli.....	9
Koulutuksen ohjaavan opettajan rooli.....	10
Opintojakson vastuuopettajan roolit.....	10
Johdannon lähteet	11
CVAM1800 Perusharjoittelu	12
Harjoittelun rakenne.....	14
Toiminta ohjatussa perusharjoittelussa.....	15
Perusharjoittelun ohjauskeskustelut	16
Portfolioon sisältyvät oppimistehtävät.....	17
Oppimistehtävä 1. Harjoittelupäiväkodin ja -lapsiryhmän esittely	17
Oppimistehtävä 2. Lapsihavainnointi ja lapsen yksilökohtainen suunnitelma pedagogisena työvälineenä.....	17
Oppimistehtävä 3. Eheyttävä suunnitelma.....	20
Oppimistehtävä 4. Viikkosuunnitelma	22
Oppimistehtävä 5. Pedagogisen toiminnan suunnitelma	23
Oppimistehtävä 6. Eheyttävän suunnitelman arviointi	24
Oppimistehtävä 7. Kasvatusnäkemys	24
Jakson arviointi	25
CVAM1900 Syventävä harjoittelu	26
Harjoittelun rakenne.....	28
Toiminta ohjatun harjoittelun aikana	29
Syventävän harjoittelun ohjauskeskustelut.....	31
Jakson arviointi	32
Opintojakson portfolioon sisältyvät oppimistehtävät	33
Oppimistehtävä 1. Omat tavoitteet harjoittelujaksolle ja odotukset ohjauksesta	34
Oppimistehtävä 2. Oppimisympäristön kuvaus.....	34
Oppimistehtävä 3. Eheyttävä suunnitelma.....	35
Oppimistehtävä 4. Pedagogisen toiminnan suunnitleminen	37

Oppimistehtävä 5 Kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa.....	38
Oppimistehtävä 6 Pedagogisen johtajuuden kehittämistehtävä.....	39
Oppimistehtävä 7 Kasvatusnäkemys	41
Ahotointi	42

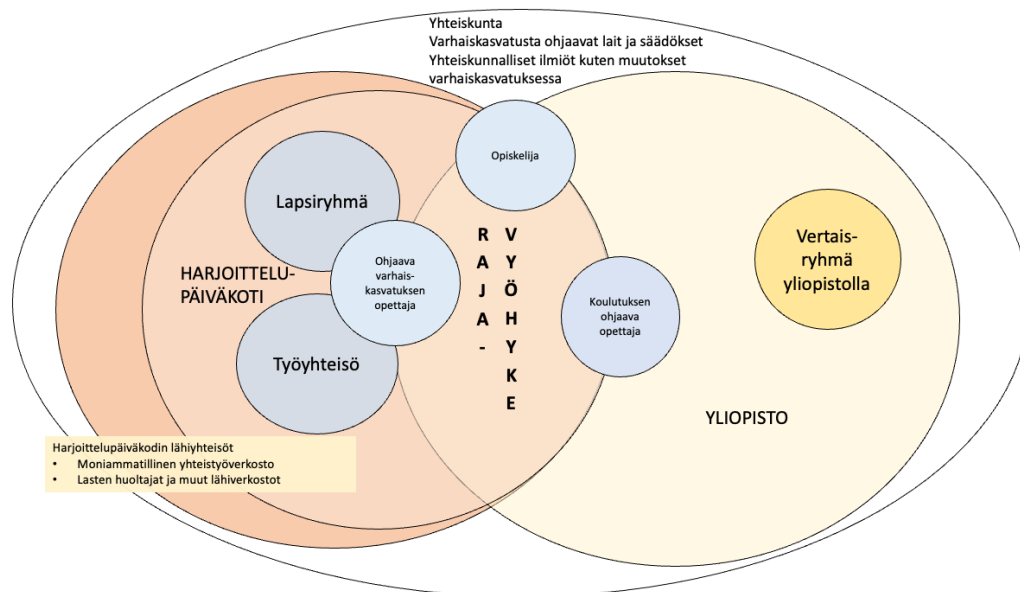
Johdanto

Tässä oppaassa kuvataan Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen varhaiskasvatustieteen oppiaineen ohjattujen harjoittelujen periaatteita varhaiskasvatuksen opettajan koulutusohjelmassa. Oppaan tarkoituksena on olla työväline harjoittelujaksojen laadukkaaseen toteuttamiseen ja kehittämiseen. Opas on tarkoitettu lähtökohtaisesti varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijoille ja harjoitteluja ohjaaville varhaiskasvatuksen opettajille sekä yliopiston opettajankouluttajille. Opas soveltuu myös muille harjoitteluissa ja niiden suunnittelussa mukana oleville. Oppaan tarkoituksena on kuvata harjoittelujaksojen vaiheet, sisällöt, tavoitteet, perusteet ja käytänteet. Opiskelijat hyödyntävät oppaan materiaaleja harjoittelujaksoillaan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen yhteensä 15 opintopisteen laajuinen ohjattujen harjoittelujaksojen kokonaisuus. Varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksessa on kaksi sisällöltään erilaista ohjatun harjoittelun opintojaksoa. Ohjattujen harjoittelujaksojen tavoitteet laajenevat CVAM1800 Perusharjoittelusta (7 op) kohti CVAM1900 Syventävää harjoittelua (8 op) ja kokonaisvaltaista varhaiskasvatuksen asiantuntijuuden rakentumista. Opiskelijan ohjattua harjoittelua ohjaa päiväkodin tai esiopetuksen toimintaympäristöissä varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja sekä koulutuksen puolelta koulutuksen ohjaava opettaja.

Ohjattua harjoitteluprosessia voidaan kuvata kolmen vaiheen avulla: valmistautuminen ohjattuun harjoittelujaksoon, ohjatulla harjoittelujaksolla toimiminen sekä ohjatun harjoittelujakson arviointi ja opitun jäsentäminen. Harjoittelujaksojen oppimistehtävät ohjaavat opiskelijoiden oppimisprosessia, jossa teoria ja käytäntö kytkeytyvät yhteen. Harjoittelujaksojen keskeisiä tavoitteita ovat opiskelijoiden ammatillisen asiantuntijuuden, pedagogisen osaamisen ja lasten ja lapsiryhmän toiminnan havainnoinnin, toiminnan suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin kehittäminen.

Oppaassa jäsennetään opiskelijan ohjausprosessin moniulotteisuutta kuvaten eri toimijoiden rooleja, tehtäviä, vastuuta ja velvollisuuksia. Kuviossa 1 kuvataan rajavyöhyketoiminnan mallin avulla oppaassa käytettyä eri toimijoiden ja instituutioiden suhdetta toisiinsa ja niiden paikantumista yhteiskunnallisessa kehikossa.

Kuva 1 Ohjatun harjoittelun rajavyöhykemalli

Ohjatun harjoittelun teoreettinen kehys

Ohjatut harjoittelujaksot ovat tavoitteellista, ohjattua, arvioitua ja dokumentoitua toimintaa. Ohjattu harjoittelu on merkittävä osa opettajankoulutusta ja opiskelijan asiantuntijuuden kehittymistä (Brown & Danaher, 2008; La Paro, 2018), ja sen vuoksi ohjatut harjoittelujaksot muodostavat kasvatustieteen kandidaatin tutkinnossa merkityksellisen osan. Teoriatiedon oppiminen ja sen soveltaminen käytäntöön nähdään vuorovaikutukselliseksi prosessiksi (La Paro 2018). Ohjatuilla harjoittelujaksoilla opiskelijan itseohjautuvuus ja vuorovaikutus korostuvat. Ohjattujen harjoittelujen kautta opiskelija saa kokemuksellista pohjaa jatkuvalle oppimiselleen ja asiantuntijuuden kehittymiselle (Liinamaa 2014).

Ohjatuilla harjoittelujaksoilla opiskelija ei ole tekemässä työtä. Ohjatun harjoittelun keskeisin tavoite on opiskelijan oppiminen ja tämän ammatillisen identiteetin ja toimijuuden vahvistaminen (Ukkonen-Mikkola 2018; Ukkonen-Mikkola & Turtiainen 2016). Ammatillinen identiteetti nähdään prosessinomaisesti kehittyvänä ilmiönä, jolloin opiskelija rakentaa opettajuuttaan omalla aktiivisella toiminnallaan vuorovaikutteisesti ympäristön kanssa (Beijaard ym. 2004).

Ohjattu harjoittelujakso, ohjaavien opettajien tuki sekä refleктоivat oppimistehtävät muodostavat kokonaisuuden, jonka myötä opiskelija rakentaa omaa asiantuntijuuttaan opintojakson tavoitteiden suuntaamina. Ohjatuilla harjoittelujaksoilla opiskelija syventää käsityksiään lapsen kasvatusta, kehityksestä ja oppimisesta sekä harjoittelee tekemään pedagogisia valintoja lapsen etu huomioon. Ohjattujen harjoittelujen

tavoitteena on yhdistää ohjattua harjoittelujaksoa edeltävien ja sitä seuraavien opintojaksojen sisällöt työelämässä tapahtuvaan oppimiseen.

Ohjatun harjoittelun menetelminä ovat toimiminen lapsiryhmässä ja varhaiskasvatuksen työyhteisössä, tiimityöskentely, refleктоiva havainnointi, keskustelut ohjaavien opettajien kanssa sekä oppimistehtävät. Oppimistehtävien tarkoitus on ohjata ja tukea opiskelijan oppimista ohjatulla harjoittelujaksolla. Ohjattuun harjoitteluun kuuluvissa pienryhmätapaamisissa opiskelijat refleктоivat ja jakavat kokemuksia vertaisten kesken koulutuksen ohjaavan opettajan tukiessa prosessia (Uusitalo 2001).

Tässä oppaassa kuvataan ohjattujen harjoittelujaksojen yleiset tavoitteet. Opiskelija laatii opintojaksojen yleisten tavoitteiden pohjalta myös omat henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita voidaan tarkentaa yhdessä koulutuksen ohjaavan opettajan sekä ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan kanssa ohjatun harjoittelun aikana. Ohjattujen harjoittelujaksojen aikana voi syntyä myös uusia oppimistavoitteita.

Ohjatun harjoittelujaksojen aikana opiskelija rakentaa omaa kasvatustietämystään, joka sisältää pohdintoja opiskelijan omista kasvatuksellista arvoista sekä ihmis-, oppimis- ja tiedonkäsitteistään.

Ohjattujen harjoitteluiden käytännöt

Ohjatut harjoittelut ovat merkittävä osa opettajakoulutuksen pedagogisia opintoja ja tarkoittavat sitä, että opiskelija ei voi olla työsuhteessa harjoittelupaikkaan. Tällöin opiskelija ei ole juridisessa vastuussa lapsiryhmästä eikä saa harjoittelujaksosta palkkaa.

Molemmat ohjatut harjoittelut suoritetaan opiskelijan itse valitsemassa kunnassa, joko yksityisessä tai kunnallisessa yksikössä. Opiskelija itse etsii ja hankkii harjoittelupaikan. Ohjattuja harjoitteluita ei voi suorittaa ryhmässä, jossa itse työskentelee tai jossa on oma lapsi, eikä myöskään avoimessa varhaiskasvatuksessa. Ohjatut harjoittelut voidaan suorittaa vuorohoitoryhmässä, pääsääntöisesti arkipäivinä ja niin, että paikalla on vähintään pienryhmän verran lapsia (7 lasta).

- **CVAM1800 Perusharjoittelu (7 op)** sijoittuu toisen opintovuoden syksyyn. Ohjattu harjoittelu varhaiskasvatuksen/esiopetuksen toimintaympäristössä kestää 24 päivää.

CVAM1800 Perusharjoittelun voi tehdä saman johtajan alaisuudessa, mutta eri yksikössä, missä opiskelija itse työskentelee.

- **CVAM1900 Syventävä harjoittelu (8 op)** sijoittuu koulutusohjelman suunnitelman mukaan kolmannen vuoden syksylle, mutta yksilöllisten opintopolkujen vuoksi jakso on mahdollista suorittaa myös toisen vuoden keväällä. Ohjattu harjoittelu kestää varhaiskasvatuksen/esiopetuksen toimintaympäristössä 29 päivää.

CVAM1900 Syventävä harjoittelu suoritetaan eri-ikäisten lasten ryhmässä kuin missä CVAM1800 Perusharjoittelu. CVAM1900 Syventävän harjoittelun voi suorittaa omassa yksikössä, mutta ei siinä lapsiryhmässä, jossa itse on töissä.

Opiskelija etsii itse harjoittelupaikkansa ja varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan. Ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan tulee koulutukseltaan olla kasvatustieteen kandidaatti, maisteri tai opistotason lastentarhanopettaja. Varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan tulee olla läsnä koko harjoittelujakson ajan. Suositeltavaa on, ettei opiskelija tunne päiväkodin ohjaavaa opettajaa etukäteen. Tämä mahdollistaa ohjaussuhteen rakentumisen ilman ennakkokäsityksiä ja -oletuksia. Opiskelijan harjoittelua ohjaa yliopiston puolelta myös koulutuksen ohjaava opettaja.

Harjoittelujaksoihin kuuluu lapsiryhmässä työskentelyn lisäksi orientoitumista harjoittelujaksolle, yhteinen refleктоiva etätapaaminen harjoittelujakson päätteeksi, ohjauskeskusteluja sekä oppimistehtävien tekemistä.

Ohjattujen harjoittelujen Moodle-alueet aukaistaan useampi kuukausi ennen ohjattujen harjoittelujaksojen alkamista. Näin opiskelijat saavat hyvissä ajoin tietoa opintojakson tavoitteista, suorittamisesta, käytänteistä sekä aikatauluista. Näin opiskelijoille jää aikaa etsiä itselleen myös sopiva harjoittelupaikka sekä ohjaava varhaiskasvatuksen opettaja.

Eettisyys ja vaitiolovelvollisuus

Varhaiskasvatuksen opettajan työhön liittyvät oleellisesti eettisyys ja eettiset kysymykset. Ohjatuissa harjoitteluissa opiskelijalta odotetaan vastuullisuutta ja luottamuksellisuutta, sekä eettisesti kestävää toimintaa lasten, perheiden ja työyhteisön jäsenten sekä yhteistyötahojen kanssa.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan harjoittelussa oleva opiskelija on vaitiolovelvollinen tietoonsa tulevista salassa pidettävistä asioista. Opiskelija huolehtii, ettei oppimistehtävissä kuvatuissa teksteissä ole lasten, perheiden tai henkilöstön tunnistetietoja ja ettei puhu lapsista ja perheistä harjoittelupaikan ulkopuolella. Vaitiolovelvollisuuden ohella varhaiskasvatuksen opettajalla on lain mukainen velvollisuus tiedonantoon esimerkiksi lastensuojelutapauksissa (ks. *Lastensuojelulaki 417/2007*). Eettisyyteen liittyvistä velvoitteista keskustellaan tarkemmin ennen CVAM1800 Perusharjoittelua.

Ohjattujen harjoitteluiden ohjaus ja arviointi

Ohjatuilla harjoittelujaksoilla opiskelijalla on kaksi ohjaavaa opettajaa: varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja ja koulutuksen ohjaava opettaja. Opiskelija etsii itselleen varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan ennen ohjatun harjoittelujakson alkua. Molemmat ohjaavat opettajat suuntaavat ja ohjaavat opiskelijan oppimisprosessia ja tukevat käytännön taitojen ja teoreettisen tiedon yhdistämistä.

Ohjatulla harjoittelujaksolla tapahtuva ohjaus on keskeinen osa opiskelijan oppimista ja toimintaympäristöissä toimimista. Eriyisen merkityksellistä on opiskelijan ja ohjaajan sekä koko kasvattajatiimin välinen ohjauksellinen vuorovaikutussuhde (Kupila, Ukkonen-Mikkola & Rantala, 2017; La Paro, 2018). Toimivan ohjaussuhteen perusteita ovat luottamuksellisuus, avoimuus ja toisen osapuolen kunnioittaminen. Ohjaus tapahtuu niin muodollisissa etukäteen sovituissa keskusteluissa kuin spontaaneissa arjen tilanteissa. Ohjaukseen kuuluu järjestää viikoittain vähintään yksi tunti opiskelijan ja ohjaajan väliseen reflektiokeskusteluun. Ohjauskeskusteluissa varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja ja opiskelija peilaavat jakson oppimistavoitteiden ja opiskelijan omien tavoitteiden kautta opiskelijan toimintaa ja oppimista. Ohjauskeskusteluissa varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja auttaa opiskelijaa analysoimaan opetus- ja kasvatustilanteita sekä kohtaamaan ongelmatilanteita. (Kupila, Ukkonen-Mikkola & Rantala 2017.)

Ohjattua harjoittelua varhaiskasvatusympäristössä ohjaavalla varhaiskasvatuksen opettajalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajankoulutus ja/tai hänellä tulee olla kelpoisuus toimia varhaiskasvatuksen opettajana. Opiskelijan ohjaus toteutuu moniammatillisena yhteistyönä kasvattajatiimissä. Opiskelija huolehtii itselleen myös varaohjaajan, joka ohjaa opiskelijaa varsinaisen ohjaajan ollessa estynyt toimimaan ohjaajana.

Ohjauksessa korostuu opiskelijan oppimisen tukeminen ja ohjaus moniammatillisena tiimityönä. Keskeisintä on pyrkiä takaamaan onnistunut ohjatun harjoittelun aloitusvaihe, jossa luodaan lähtökohdat koko ohjatun harjoittelun oppimiselle ja vuorovaikutukselle. Ohjaus- ja vuorovaikutussuhteiden rakentuminen näyttäytyy vastavuoroisena prosessina. Tällöin vastuu on niin koko toimintaympäristöllä ja henkilöstöllä kuin opiskelijan omalla aktiivisuudella sekä vastuuna omasta oppimisprosessista sekä yhteistyön edellytyksistä. (ks. Liinamaa 2014.)

Ohjattujen harjoittelujaksojen roolit

Seuraavaksi kuvataan millaisia rooleja ja näihin liittyviä tehtäviä ohjatulla harjoittelujaksolla on opiskelijalla, varhaiskasvatuksen ohjaavalla opettajalla ja koulutuksen ohjaavalla opettajalla.

Opiskelijan rooli

Ohjatun harjoittelun aikana opiskelija on päiväkodissa oppimassa. Opiskelijaa koskevat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muilla tutkintoon kuuluvilla opintojaksoilla. Opiskelijan tulee kuitenkin noudattaa harjoittelupaikan käytänteitä, varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan sekä yksikön esihenkilön ohjeita. Näitä tulee noudattaa kaikissa tilanteissa harjoittelupaikalla ja erityisesti lasten, henkilökunnan ja opiskelijoiden turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa. Opiskelija sitoutuu noudattamaan samaa salassapitovelvollisuutta kuin harjoittelupaikan henkilöstö.

Opiskelijan tehtävänä on:

- ilmoittautua ohjatuille harjoittelujaksoille
- etsiä harjoittelupaikka ja pätevä varhaiskasvatuksen ohjaaja opettaja
- osallistua ohjatulle harjoittelujaksolle annettuina ajankohtina opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti sekä harjoittelupaikan sääntöjä noudattaen
- laatia omat oppimistavoitteet opintojakson yleisten oppimistavoitteiden lisäksi
- keskustella ohjatun harjoittelun tavoitesopimuksesta ohjaavien opettajien kanssa, täyttää sopimus, allekirjoittaa se ja palauttaa Moodleen
- osallistua ohjatun harjoittelun tapaamisiin (mahdolliset orientaatiotapaamiset ja parireflektiot sekä ohjauskeskustelut ja jakson päätteeksi tapahtuva reflektiotapaaminen)
- ottaa vastuu omasta oppimisprosessista
- tehdä annetut oppimistehtävät ja palauttaa ne ohjaajille sovituissa aikaraameissa
- ilmoittaa mahdollisista välttämättömistä poissaoloista heti varhaiskasvatuksen ohjaavalle opettajalle sekä koulutuksen ohjaavalle opettajalle
- sopia poissaolon korvaamiskäytännöt (kaksi päivää saa olla pois, muuten poissaolot korvattava)
- täyttää sähköinen palautelomake ohjatun harjoittelujakson käytänteiden toimivuudesta jakson päätyttyä

Varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan rooli

Ohjattua harjoittelua ohjaavat varhaiskasvatuksen opettajat toimivat ohjatun harjoittelun ja opettajankoulutuksen näkökulmasta keskeisessä roolissa. Heiltä edellytetään varhaiskasvatuksen opettajankoulutus: yliopistotutkinto tai sitä vanhempi lastentarhanopettajan tutkinto. Varhaiskasvatuksen ohjaavien opettajien sitoutuminen ja motivaatio tehtävää kohtaan vahvistaa opiskelijan oppimisprosessia sekä ohjaussuhdetta. Varhaiskasvatuksen ohjaavana opettajana toimimisen tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja omaan kiinnostukseen.

Varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan tehtävänä on:

- tutustua ohjatun harjoittelun tavoitteisiin ja käytänteisiin ennen ohjatun harjoittelujakson alkua
- laatia harjoittelun tavoitesopimus yhdessä opiskelijan kanssa
- vastaanottaa ja perehdyttää opiskelija työyhteisöön ja lapsiryhmään
- mallintaa varhaiskasvatuksen opettajan työtä
- ohjata opiskelijaa varhaiskasvatuksen opettajan työhön
- tukea opiskelijaa hänen oppimisprosessissaan
- antaa suullista ja kirjallista palautetta
- käydä reflektiivisiä keskusteluja opiskelijan kanssa
 - arjen tilanteissa
 - opiskelijan ohjaaman pedagogisen toiminnan jälkeen
 - oppimistehtäviin liittyvissä keskusteluissa
 - välikeskustelussa (mukana koulutuksen ohjaava opettaja)
 - jakson päätteeksi tapahtuvassa loppuarviointikeskustelussa opiskelijan kanssa
- toimia kanssaoppijana
- toimittaa ilmoitus harjoittelun toteutumisesta kunnan laskuttajalle ohjauspalkkion laskutusta varten

Koulutuksen ohjaavan opettajan rooli

Koulutuksen ohjaava opettaja vastaa yksilöohjauksesta sekä vastaanottaa, arvioi ja hyväksyy opintojakson oppimistehtävät. Koulutuksen ohjaava opettaja on koko ohjatun harjoittelujakson ajan niin opiskelijoiden kuin varhaiskasvatuksen ohjaava opettajan tavoitettavissa ja tukee mahdollisissa pulmatilanteissa tarjoten oman asiantuntemuksensa opiskelijan ja ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan tueksi. Lisäksi koulutuksen ohjaava opettaja huolehtii, että opiskelija saa opintojaksosta suoritusmerkinnän.

Koulutuksen ohjaavan opettajan tehtävänä on:

- osallistua mahdolliseen koulutuksen ohjaavien opettajien yhteiseen tapaamiseen ennen ohjatun harjoittelujakson alkua
- kytkeä ohjattu harjoittelu osaksi varhaiskasvatuksen opettajaopintojen kokonaisuutta
- ohjata opiskelijan oppimista sekä kytkeä teoreettinen tieto käytännön taitoihin
- ohjata opiskelijaa itsereflektioon
- tukea ongelmatilanteissa
- tukea sekä opiskelijaa että ohjaavaa varhaiskasvatuksen opettajaa
- antaa yksilöohjausta
- järjestää ohjauskeskustelut (alku-, väli- ja loppukeskustelu) sekä suunnata keskusteluissa opiskelijoiden oppimista osaamistavoitteiden mukaisesti
- arvioida oppimistehtävät ja antaa niistä suullista ja/tai kirjallista palautetta
- huolehtia opiskelijan opintojakson suoritusmerkinnästä

Opintojakson vastuuopettajan roolit

Jokaisella ohjatulla harjoittelujaksolla on opintojakson vastuuopettaja, joka vastaa harjoittelujaksojen koordinoinnista, tiedotuksesta muille koulutuksen ohjaaville opettajille ja varhaiskasvatuksen ohjaaville opettajille sekä päivittää harjoittelujakson dokumentit. Lisäksi opintojakson vastuuopettaja huolehtii opintojakson orientaation järjestämisestä ja Moodle-alueesta. Opintojakson vastuuopettaja ohjaa myös lukujärjestykseen merkityt yhteiset ryhmätapaamiset.

Johdannon lähteet

Brown, A. & Danaher, P. (2008). Towards collaborative professional learning in the first year early childhood teacher education practicum: issues in negotiating the multiple interests of stakeholder feedback. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 36 (2), 147-161.

<https://doi.org/10.1080/13598660801958879>

Kupila, P., Ukkonen-Mikkola, T. & Rantala, K. 2017. Interpretations of mentoring during the mentor training. *Australian Teacher Education*, 38(10), 36–49.

<http://ro.ecu.edu.au/ajte/vol42/iss10/3/>

La Paro, K. M., Van Schagen, A., King, E., & Lippard, C. (2018). A Systems Perspective on Practicum Experiences in Early Childhood Teacher Education: Focus on Interprofessional Relationships. *Early Childhood Education Journal*, 46(4), 365–375.

Liinamaa, T. 2014. Merkityksellisen ohjaus- ja vuorovaikutussuhteen olemus lastentarhanopettajakoulutuksen ohjatussa harjoittelussa. *Jyväskylä studies in education, psychology, and social research*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5807-7>

Ukkonen-Mikkola, T. & Turtiainen, H. 2016. Työssäoppiminen koulutuksen ja työelämän rajavyöhykkeellä. *Varhaiskasvatuksen tiedelehti. JECER. Journal of Early Childhood Education Research*, 5(1), 44-68.

Uusitalo, 2001. Työssäoppimisen ja kouluoppimisen vuorovaikutus. Teoksessa M. Räkköläinen & Uusitalo (toim.). *Työssäoppiminen ja ohjaus ammatillisissa oppilaitoksissa*. Helsinki: Tammi, 13–27.

CVAM1800 Perusharjoittelu

Laajuus: 7 op

Arviointi: hyväksytty- hylätty

Kuvaus

Lapsi yksilönä ja vertaisryhmässä; pedagoginen havainnointi, suunnittelu, ohjaus, dokumentointi ja arviointi; kasvatustieteellinen näkemys; vuorovaikutus, oppimisympäristöt; varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat

Jakson tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- osaa toteuttaa paikallisen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien mukaista pedagogista toimintaa ja huomioida yksilökohtaisten suunnitelmien merkityksen pedagogisena työvälineenä
- osaa hyödyntää lapsen kehityksen, yksilöllisyyden ja vertaisryhmän tuntemusta suunnitelmallisen pedagogisen toiminnan lähtökohtana
- tunnistaa kasvatuksen ja opetuksen taustalla vaikuttavia oppimisteoreettisia ajattelu- ja toimintamalleja
- osaa havainnoida, suunnitella, toteuttaa, arvioida ja dokumentoida pedagogista toimintaa varhaiskasvatuksen ja/tai esiopetuksen oppimisympäristöissä
- osaa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä lasten ja työtiimin kanssa
- osaa huomioida lapsen erilaisia kasvu- ja oppimisympäristöjä
- tiedostaa varhaiskasvatuksen opettajan pedagogisen vastuun sekä työn moniulotteisuuden
- osaa reflektoida ja jäsentää omaa pedagogista asiantuntijuuttaan

Esitiedot

CVAM1010 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka ja CVAM1020 Esi- ja alkuopetuksen pedagogiikka tulee olla suoritettuna ennen lapsiryhmässä tapahtuvaa harjoittelua.

Käytännöt ja periaatteet

- Harjoittelujakso lapsiryhmässä kestää 24 päivää (15 päivänä 6 h ja 9 päivänä 7 h harjoittelupäivä)
- Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja suunnittelevat yhdessä ohjatun harjoittelun käytännöt.
- Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja täyttävät ohjatun harjoittelun tavoitesopimuksen ennen harjoittelujakson alkua ja täydentävät sitä harjoittelujakson aikana.

- Opiskelijan päivittäinen harjoittelu-aika mukaillee ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan työvuoroja.
- Opiskelija voi olla sairauden vuoksi poissa harjoittelusta korkeintaan kaksi päivää ilman korvaamista. Mikäli opiskelijalle kertyy harjoittelujakson aikana enemmän kuin kaksi sairauslomapäivää, harjoittelu jatkuu näiden päivien osalta.

Harjoittelun rakenne

Perusharjoittelu koostuu erilaisista koko opiskelijaryhmän etätapaamisista, henkilökohtaisista ohjauskeskusteluista, itsenäisestä työskentelystä, harjoittelupaikkaan tutustumispäivästä sekä varsinaisista harjoittelupäivistä varhaiskasvatuksen ympäristössä. Opintojakson työmäärä on kaiken kaikkiaan 189 tuntia. Työmäärän jakautuminen on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1 Perusharjoittelun työmäärän jakautuminen

Aihe ja osallistujat	Kesto	Sisällöt
Infotallenne ohjaaville varhaiskasvatuksen opettajille	30 min	Ohjatun harjoittelun käytänteet.
Orientaatiotallenne/luento 1 (opiskelijat)	1 h	Ohjatun harjoittelun käytänteet ja aikataulut.
Orientaatiotallenne/luento 2 (opiskelijat)	1 h	Opintojakson oppimistehtävien läpikäynti.
Harjoittelun tavoitesopimus	1 h	- Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja tekevät kirjallisen harjoittelun tavoitesopimuksen opiskelijan itselleen asettamista tavoitteista. -Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja sopivat ohjatun harjoittelun aloituksesta sekä tutustumispäivän aikataulusta.
Alkukeskustelu koulutuksen ohjaavan opettajan kanssa Zoomissa	30 min yksilö	-Ohjatun harjoittelun tavoitesopimuksen läpikäynti.
Tutustumispäivä päiväkotiin 1 pvä	6 h	- Ennen ohjattua harjoittelua tai liitettynä harjoittelujaksoon. - Sisältyy 24 harjoittelupäivään. - Opiskelija tutustuu lapsiryhmään sekä sen toimintatapoihin ja työtyyliin. - Opiskelija selvittää alustavasti lasten kiinnostuksen kohteita, ryhmässä esillä olevia ajankohtaisia teemoja sekä ryhmän toiminnan rakennetta. - Opiskelija seuraa tutustumispäivänä opettajan työtä: havainnoi lasten yksilö- ja ryhmätoimintaa sekä pedagogista toimintaa ja sen ohjausta.
Ohjattu harjoittelu 24 pvä (sis. tutustumispäivän)	15 pvä x 6 h ja 9 pvä x 7 h	- Etäohjaustapaaminen (välikeskustelu) koulutuksen ohjaavan opettajan sekä varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan kanssa -Parirefleksio itse sovittuna ajankohtana 1–2 kertaa jakson aikana
Loppurefleksio opiskelijaryhmässä (etänä)	2 h	-Ohjatun harjoittelujakson kokemusten reflektointi
Palautekeskustelu koulutuksen ohjaavan opettajan kanssa	45 min	-Kasvatustieteen näkökulman ja kokemusten reflektointi
Itsenäinen työskentely	23 h	
Yhteensä 7 op	189 h	

Toiminta ohjatussa perusharjoittelussa

Perusharjoittelu alkaa tutustumispäivällä. Tutustumispäivä voi olla ennen ohjattua harjoittelua erillinen 6 h harjoittelupäivä tai harjoittelujakson aloituspäivä. Tutustumispäivä lasketaan osaksi harjoittelun kestoa (24 päivää).

Ensimmäisen viikon aikana opiskelija tutustuu ryhmään, havainnoi ja ohjaa erilaisia toimintoja, kuten siirtymiä, leikkitilanteita, perustoimintoja ja ohjattuja toimintoja. Opiskelija paneutuu oppimistehtäviin ja alkaa valmistautumaan niihin.

Toisesta viikosta alkaen opiskelija toimii varhaiskasvatuksen opettajan työtehtävien mukaisesti ja ohjaa kokopäiväpedagogiikan mukaista toimintaa ja oppimiskokonaisuuksia työtiimin tukemana. Pedagogisessa suunnittelussa ja ohjaamisessa on keskeistä kokopäiväpedagogiikka. Opiskelijalle kuuluu yksi tunti SAK-aikaa päivittäin harjoittelupaikassaan.

- Opiskelija havainnoi, suunnittelee, ohjaa ja arvioi pedagogista toimintaa. Opiskelija arvioi toteutunutta toimintaa, asettamiensa tavoitteiden toteutumista, omaa toimintaansa sekä yksittäisten lasten ja lapsiryhmän toimintaa. Arviointi on kehittävää arviointia ja sen fokuksessa on pedagogiikka. Opiskelija käyttää pedagogisen työn pohjana Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita 2022 tai Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014- tai Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet 2021- julkaisuja sekä paikallisia asiakirjoja; lapsikohtaisia vasuja ja esiopetussuunnitelmia sekä ryhmän pedagogisia suunnitelmia. Toteutettavissa oppimiskokonaisuuksissa yhdistyvät lasten kiinnostuksen kohteet sekä opetuksen yhteiset tavoitteet. Yhteiset tavoitteet muodostuvat tiedon- ja taidonaloista nousevista tavoitteista ja laaja-alaiselle osaamiselle asetetuista tavoitteista.
- Opiskelija laatii yhteistyössä ohjaavan opettajan sekä muun ryhmässä toimivan henkilöstön kanssa kirjalliset suunnitelmat ohjauksensa perustaksi ja pedagogisen ajattelunsa kehittämiseksi. Opiskelija esittelee valmiit suunnitelmat etukäteen ohjaavalle varhaiskasvatuksen opettajalle ja tarvittaessa työtiimin muullekin henkilöstölle.
- Opiskelija osallistuu kaikkeen yhteistyöhön, jota päiväkodissa/esiopetuksessa toteutetaan vanhempien ja muiden yhteistyötahojen kanssa, kuten esim. VASU- ja esiopetus-keskusteluihin sekä vanhempainiltoihin mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskelija tiedottaa vanhempia pedagogisesta toiminnasta (esittely lapsiryhmän ilmoitustaululle), ja keskustele vanhempien kanssa lapsista ja lasten päiviin sisältyvistä tilanteista.
- Opiskelija käy parirefleksion (noin 1 h) itse valittuna ajankohtana opiskelijaparin kanssa. Tästä ei tehdä kirjallista raporttia. Keskustelu sisältyy harjoittelupäiviin, mikäli mahdollista. Opiskelijat sopivat keskustelun aiheista yhdessä ja hyödyntävät halutessaan alla olevia teemoja:
 - Harjoittelukokemukset, tuntemukset
 - Suunnitelmat ja ohjatut pedagogiset toiminnot

- Oman asiantuntijuuden tunnistaminen ja kehittyminen
- Onnistumiset, haasteet ja pohdinnat

Perusharjoittelun ohjauskeskustelut

Perusharjoitteluun harjoitteluun kuuluu kolme koulutuksen ohjaavan opettajan järjestämää ohjauskeskustelua. Ohjauskeskustelut käydään pari- tai pienryhmissä. Välikeskusteluun osallistuu myös opiskelijoiden ohjaavat varhaiskasvatuksen opettajat.

- **Alkukeskustelu** käydään joko lapsiryhmäharjoittelua edeltävällä tai harjoittelun ensimmäisellä viikolla. Alkukeskustelussa tarkastellaan jakson yleisiä ja opiskelijan henkilökohtaisesti asettamia tavoitteita sekä ohjaussuhteelle asetettuja toiveita ja odotuksia.
- **Välikeskustelu** käydään harjoittelujakson puolesta välissä. Keskusteluun osallistuu myös varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja. Ohjauskeskustelussa tarkastellaan ohjatun harjoittelun tavoitteita, etenemistä ja opiskelijan asiantuntijuuden syventymistä.
 - Ennen välikeskustelua varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja antaa opiskelijalle suullista sekä kirjallista palautetta ja täyttää sen opiskelijan tavoitesopimuksen välipalautteen kohdalle.
- **Loppukeskustelu** käydään lapsiryhmäharjoittelun ja portfolioiden palautusten jälkeen. Loppukeskustelussa tarkastellaan jakson kokemuksia sekä opiskelijan opettajaidentiteetin sekä asiantuntijuuden kehittymistä. Opiskelijat saavat myös palautetta portfolioistaan.

Jakson päätteeksi käydään vielä opiskelijoiden ja jakson vastuuopettajan yhteinen **reflektointitapaaminen** etänä.

Portfolioon sisältyvät oppimistehtävät

Opiskelija palauttaa kaikki opintojakson oppimistehtävät yhtenäisen portfolion muodossa ohjatun harjoittelun jälkeen.

Ennen välikeskustelua opiskelija palauttaa Eheyttävän suunnitelman (Oppimistehtävä 3) ja *yhden* pedagogisen toiminnan suunnitelman (Oppimistehtävä 5) koulutuksen ohjaavalle opettajalle nähtäväksi opintojakson Moodle-alueelle.

Oppimistehtävä 1. Harjoittelupäiväkodin ja -lapsiryhmän esittely

Kirjoita esseemuotoinen kuvaus päiväkodista sekä lapsiryhmästä. Tarkoituksena on kuvata lyhyesti sitä, millainen harjoittelupäiväkotiki / esiopetuspaikka sekä lapsiryhmä ja kasvattajatiimi on ja millainen on lapsiryhmän oppimisympäristö.

Pituus: 1-2 sivua

Oppimistehtävä 2. Lapsihavainnointi ja lapsen yksilökohtainen suunnitelma pedagogisena työvälineenä

Oppimistehtävä 2. on kaksiosainen tehtävä, jossa harjoitellaan lapsihavainnointia tutkimuspohjaisen menetelmän avulla sekä tarkastellaan lapsihavainnoinnin merkitystä lapsen yksilökohtaisen suunnitelman lähtökohtana.

2A Toimintaan sitoutuneisuuden havainnointi

Havainnointitehtävässä harjoittelet tutkimukseen perustuvan havainnointimenetelmän käyttöä. The Leuven Involvement Scale for Young Children LIS-YC asteikko (1-5) sisältää lapsen käyttäytymisen tunnusmerkit (9 kpl), jolla sitoutuneisuutta määritellään. Tämän jälkeen sitoutuneisuutta tarkastellaan viidellä tasolla.

Sitoutuneisuuden tunnistaminen:

- Keskittyminen
- Energia
- Monimutkaisuus ja luovuus
- Ilmeet ja eleet
- Sinnikkyys
- Tarkkuus
- Reaktioaika
- Verbaalinen ilmaisu
- Tyydytys

LIS-YC –asteikon tasot

- Taso 1: ei toimintaa
- Taso 2: Toistuvasti keskeytyvä toiminta
- Taso 3: Jossain määrin jatkuva toiminta
- Taso 4: Intensiivisiä hetkiä sisältävä toiminta
- Taso 5: Pitkäkestoinen intensiivinen toiminta

Ohjeet

Havainnoi saman lapsen toimintaan sitoutuneisuutta kolmessa eri tilanteessa (yksi ohjattu toiminta, yksi leikkitilanne sisällä, yksi leikkitilanne ulkona). Käytä havainnointien pohjana Moodlesta löytyvää LIS-YC –havainnointilomaketta, ja liitä havainnointipohjat ohjatun harjoittelun päätteeksi portfolioon.

- Yhtä tilannetta havainnoidaan kolme kertaa kolmen minuutin jaksoissa. Yhden havainnoitavan toimintajakson (ohjattu toiminta/leikkitilanne sisällä/leikkitilanne ulkona) täytetään kolme havainnointipohjaa.
- Merkinnät kirjataan havainnointipohjaan aina yhden havainnointijakson (3 min) päätyttyä.
- Lapsi anonymisoidaan havainnointilomakkeen tiedoissa.
- Lapsille ei sanota suoraan, että aikuinen havainnoi.

Lapsihavainnointi: LIS-YC menetelmä

Lapsi: _____ Tila: _____

Aika ja kesto: _____

|

Sitoutuneisuus				
Taso 1. Matala aktiivisuus	Taso 2. Usein toistuva aktiivisuus	Taso 3. Enimmäkseen jatkuva toiminta	Taso 4. Intensiivisiä hetkiä sisältävä toiminta	Taso 5. Jatkuva intensiivinen toiminta
Tunnusmerkit				
Keskittyminen	Energia	Monimutkaisuus ja luovuus	Ilmeet ja eleet	Sinnikkyys
Tarkkuus	Reaktioaika	Verbaalinen ilmaisu	Tyydytys	

2B Lapsihavainnointi osana lapsen vasu/leops-prosessia

Keskustele ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan kanssa havainnoistasi. Mitä havaintojesi perusteella lapsen henkilökohtaisessa kasvun, oppimisen ja hoidon suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon? Millä tavoin tekemäsi havainnot on jo huomioitu edeltävissä suunnitelmissa?

Osallistu lapsen vasu/leops-keskusteluun opiskelijan roolissa, mikäli se on mahdollista. Seuraa ohjaavan opettajan ja lapsen huoltajien välistä keskustelua lapsen tavoitteista.

Kirjoita lyhyt kuvaus lapsen havainnoinnista osana varhaiskasvatuksen lapsikohtaista suunnitelmaa.

Pituus: 1 – 2 sivua

Oppimistehtävä 3. Eheyttävä suunnitelma

Eheyttävä suunnitelma on koko ohjattua harjoittelujaksoa yhdistävä toiminnan suunnitelma. Tarkemmat pedagogisen toiminnan suunnitelmat pohjautuvat eheyttävään suunnitelmaan.

Valitse yhdessä ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan / tiimin kanssa harjoittelun alussa ryhmälle sopiva aihe/teema/projekti (esim. yksi oppimisen alue, metsän eläimet tai lasten kirjallisuus). Ota työskentelyssä huomioon:

- kyseisen ryhmän omat käytännöt
- mahdollisesti valmiit käynnissä olevat projektit
- lasten osallisuus
- varhaiskasvatuksen / esiopetuksen tavoitteet
- ryhmän suunnittelun tavat

Hyödynnä suunnitelman laatimisessa seuraavaa runkoa:

Eheyttävän työskentelyn aloittaminen

Eheyttelyn toiminnan lähtökohtana voi toimia esimerkiksi lasten mielenkiinnon kohteet, vanhempien aloitteet, varhaiskasvatussuunnitelman tai esiopetussuunnitelman perusteet, käynnissä oleva projekti, lasten tai ryhmän vasut/leopsit. Kuvaa tehtävässä työskentelyn aloittamiseen liittyviä teemoja.

Eheyttävän suunnitelman tavoitteet

Aseta 1-3 konkreettista tavoitetta eheyttävälle suunnitelmalle.

Eheyttävän suunnitelman tavoitteet ovat kokonaisvaltaisia ja koko harjoittelujaksoa läpileikkaavia tavoitteita.

- Esim.: *Tarjotaan lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa. / Kiinnitetään huomiota riittävään liikuntaan lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksenä.*

Eheyttävän suunnitelman sisällöt

Erittele ne valitsemasi varhaiskasvatussuunnitelman / esiopetussuunnitelman sisällöt, jotka vastaavat asettamiisi tavoitteisiin.

- Esim.: *Ilmaisun monet muodot: vuorovaikutus- ja ilmaisutaidot / Kasvan ja kehityn: liikunta.*

Eheyttävän suunnitelman menetelmät

Kuvaa valitsemasi menetelmät lyhyesti: Mitkä ovat ne menetelmät, joilla tavoitteisiin pyritään?

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Kasvatustieteen yksikkö
Jyväskylän yliopisto

Työskentelyn kulku

Kuvaa suunnitelmassa lasten ryhmäjako, henkilökunnan ja opiskelijan keskinäinen työnjako ja toiminnan ajoitus. Dokumentoi työskentelyn eri vaiheet.

Pituus: 1-2 sivua

Oppimistehtävän lähdekirjallisuus:

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) TAI Esiopetussuunnitelman perusteet (2014)

Eheyttävä suunnitelma palautetaan ennen välikeskustelua ohjaavalle koulutuksen opettajalle.

Oppimistehtävä 4. Viikkosuunnitelma

Tehdään kaksi viikkosuunnitelmaa, jossa kuvataan lapsiryhmätoiminta viikon ajalta. Suunnitelman avulla jäsennät omaa ohjaustoimintaasi lapsiryhmässä. Tarkoituksena on kirjoittaa suunnitelmaan lyhyesti päivän kulkua siltä osin, mitä opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja / tiimi ovat yhdessä sopineet päivän kulusta ja opiskelijan roolista eri toiminnoissa. Suunnitelmat toimivat koko tiimin yhteisenä ohjenuorana. Suunnitelma on yleistasoinen. Viikkosuunnitelma tarkentuu yksittäisissä pedagogisen toiminnan suunnitelmissa (oppimistehtävä 5). Viikkosuunnitelmat näytetään ohjaavalle varhaiskasvatuksen opettajalle edellisellä viikolla.

Viikkosuunnitelma tehdään Moodlesta löytyvään taulukkopohjaan (alla).

Ma	Ti	Ke	To	Pe
Aamupiiri n. klo 9:00-9:20 VO ohjaa, opiskelija avustaa ja on X-lapsen tukena	Aamupala Opiskelija vastaa aamupalan tarjoilusta yhdessä VO:n kanssa			
Siirtymä ulos klo 10- Opiskelija ohjaa puolikkaan ryhmän siirtymän kautta ulkoleikkeihin yhdessä VO:n kanssa Muut järjestelyt esim. mitä muut tekevät ja kenen kanssa	Liikuntahetki n. klo 10-10:45 Puolikas ryhmä salissa, Opiskelijan ohjausvastuu, ks. pedagogisen toiminnan suunnitelma Muut järjestelyt esim. mitä muut tekevät ja kenen kanssa			
Iltapäivän leikkihetki Kotileikin rakentaminen yhdessä lasten kanssa ja leikin ohjaus Muut järjestelyt esim. mitä muut tekevät ja kenen kanssa	Lepohetki 12-12:45 Opiskelija lukee lepohuoneessa kirjaa, VO on mukana lepohetkellä			
•Muista myös perustoimintojen pedagoginen suunnittelu.				

Oppimistehtävä 5. Pedagogisen toiminnan suunnitelma

Suunnittele lapsiryhmän pedagogista toimintaa seuraavan suunnittelun mallipohjan avulla. Suunnittele ja toteuta pedagogista toimintaa ohjatun harjoittelun aikana yhteensä **kuusi kappaletta**. Muista varsinaisen toteutuksen jälkeen vielä lisätä itsearviointi suunnittelupohjaan. Hyödynnä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita (2022) / Esiopetussuunnitelman perusteita (2014).

Palauta yksi suunnitelma Moodlen palautuskansioon **ennen välikeskustelua**, jotta tätä voidaan yhdessä tarkastella. Liitä lopuksi kaikki kuusi suunnitelmaa itsearviointineen osaksi portfolioa.

Pedagogisen toiminnan suunnittelun mallipohja sekä Word-pohjainen valmis suunnittelupohja löytyvät jakson Moodle-alueelta.

TAVOITTEET 1-3 konkreettista tavoitetta, jotka asetetaan laaja-alaisen osaamisen alueisiin sekä oppimisen alueisiin perustuen	SISÄLLÖT laaja-alaiset osaamisen alueet sekä oppimisen alueet	MENETELMÄT pedagogiset ratkaisut, joilla toiminta toteutetaan ja tavoitteisiin pyritään	TOIMINNAN ETENEMINEN siirtyminen toimintaan, aloitus, varsinainen toiminta, lopetus, siirtyminen seuraavaan toimintaan	OPPIMISYMPÄRISTÖN JÄRJESTELYT Ajankäyttö, tilat, ryhmäjako, välineet, materiaalit, työnjako henkilöstön kesken
Vahvistetaan lapsen kielellistä ajattelua digitaalisten tarinoiden avulla. Harjoitellaan tuottamaan digitaalista sisältöä pienryhmissä.	Kielten rikas maailma: Digitaaliset tarinat Digitaalinen osaaminen: Digitaaliset välineet ja sovellukset	Saduttaminen, Book Creator Book Creator, pienryhmätyöskentely	Kirjoita tähän tarkka kuvaus toiminnan etenemistä.	Kirjoita tähän tarkka kuvaus niistä oppimisympäristön järjestelyistä, joita ennen toiminnan toteuttamista tulee ottaa huomioon.
ARVIOINTI Arvioi ja kuvaile, miten valitut ohjauksessa käytettävät menetelmät ja oma toimintasi auttoivat tavoitteiden toteutumista. Arvioi ja kuvaile, miten oppimisympäristön järjestelyt auttoivat tavoitteiden toteutumista. Mikä onnistui ja mitä kannattaisi tehdä jatkossa toisin. Kirjoita tarkka arviointi tähän.				

Oppistehtävä 6. Eheyttävän suunnitelman arviointi

Harjoittelujakson päättyessä arvioi eheyttävän suunnitelman toteutusta. Arvioinnissa huomioi erityisesti:

- Arvioi ja kuvaile, miten valitut tavoitteet toteutuivat
- Arvioi, miten käytetyt menetelmät ja oma toimintasi auttoivat tavoitteiden toteutumista
- Arvioi ja kuvaile lasten osallisuuden toteuttamista
- Arvioi ja kuvaile, miten fyysisen oppimisympäristön järjestelyt auttoivat tavoitteiden toteutumista
- Arvioi, miten työnjako ja roolit toteutuivat
- Mikä onnistui ja mitä kannattaisi tehdä jatkossa toisin?

Arvioinnissa hyödynnetään Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita (2022) tai Esiopetussuunnitelman perusteita (2014) ja siihen viitataan viittaustekniikan mukaisesti.

Pituus: 1-2 sivu.

Oppimistehtävä 7. Kasvatusnäkemys

Kasvatusnäkemys on opettajan henkilökohtainen osoitus hänen kasvatustietoisuudestaan. Kasvatusnäkemyksessä on kyse opettajan arvoista kasvatuksessa ja hänen näkemyksistään siitä, millaista hyvä kasvatusta on ja miten siihen pyritään.

Kasvatusnäkemys muodostuu

- ihmiskäsityksestä
- lapsikäsityksestä
- oppimiskäsityksestä
- tiedonkäsityksestä

Pohdi esseessä omaa kasvatusnäkemystäsi ja miten se ilmeni toiminnassasi ohjatun harjoittelun aikana.

Tehtävän lähdekirjallisuus (käytä tehtävässä seuraavia lähteitä):

- Kangas, Lastikka, Karlsson (toim.) (2021). Voimauttava varhaiskasvatus.
- Värri, V-M (2004). Hyvä kasvatusta – kasvatusta hyvään.
- omavalintainen lähde
- Huom. Tehtävässä ei käytetä lähteenä Varhaiskasvatussuunnitelmaa/Esiopetuksen opetussuunnitelmaa.

Pituus: 4 sivua.

Jakson arviointi

Perusharjoittelun aikana käytävien ohjauskeskustelujen lisäksi varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja kirjoittaa arvioinnin harjoittelun päätteeksi ohjatun harjoittelun

tavoitesopimukseen. Opiskelija palauttaa sopimuksen koulutuksen ohjaavalle opettajalle Moodleen. Tavoitesopimus toimii dokumenttina ohjatun harjoittelujakson suorittamisesta. Arviointilomakkeen tarkoituksena on myös tukea opiskelijan kykyä reflektoida hänen omia resurssejaan, vahvuusalueitaan sekä toiminnan kehittämisalueitaan. Ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan arvioidessa ohjattua harjoittelua tulee ottaa huomioon ohjatun harjoittelujakson yleiset sekä opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet, sekä ohjaajien ja opiskelijan näkemykset.

Sanallisen arvioinnin lisäksi ohjattu harjoittelu arvioidaan joko **hyväksytyksi tai täydennettäväksi.** Koulutuksen ohjaava opettaja huolehtii opiskelijalle suoritusmerkinnän.

Ohjattu harjoittelujakso on aina yksilöllinen oppimisprosessi, ja opiskelijan on joskus perustelua täydentää ohjattua harjoittelujaksoaan lisäharjoittelulla. Tästä sovitaan koulutuksen ohjaavan opettajan, ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan ja opiskelijan kanssa erikseen.

CVAM1900 Syventävä harjoittelu

Laajuus: 8 op

Arviointi: hyväksytty- hylätty

Kuvaus

Kokonaisvaltainen pedagoginen suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi; kasvatusyhteistyö; oman asiantuntijuuden syventäminen; varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat; pedagoginen kehittämistyö ja sen ohjaaminen; kasvattajatiimin pedagoginen johtaminen

Jakson tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- osaa hahmottaa moninaiset varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan liittyvät kontekstuaaliset tekijät ja hyödyntää näitä osana suunnitelmallista pedagogista toimintaa
- osaa reflektoida omaa ja tiimensä toimintaa arvioiden ja kehittäen
- osaa yhteistyössä toteuttaa suunnitelmallista pedagogista toimintaa paikallisia ja yksilöllisiä varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmia hyödyntäen
- osaa havainnoida, suunnitella, toteuttaa, arvioida ja dokumentoida lapsen kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemista kokonaisvaltaisena pedagogisena jatkumona
- osaa toimia vastuullisesti ja sensitiivisesti huoltajien kanssa tehtävässä kasvatusyhteistyössä sekä moniammatillisessa ja -alaisessa yhteistyössä
- osaa toimia pedagogisena asiantuntijana kasvatusyhteisössä ja tiimin jäsenenä
- omaa valmiuksia tiimin pedagogisena johtajana toimimiseen
- osaa toimia varhaiskasvatuksen opettajan ammattieettisten ohjeiden mukaisesti ja pohtia oman toimintansa eettisyyttä ja kestävyyttä.

Esitiedot

- CVAM1800 Perusharjoittelu tulee olla suoritettuna ennen lapsiryhmässä tapahtuvaa harjoittelua.

Käytännöt ja periaatteet

- Harjoittelujakso lapsiryhmässä kestää 29 päivää (19 päivänä 6 h ja 10 päivänä 7 h harjoittelupäivä)
- Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja täyttävät ohjatun harjoittelun tavoitesopimuksen ennen harjoittelujakson alkua ja täydentävät sitä harjoittelujakson aikana.
- Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja suunnittelevat yhdessä ohjatun harjoitteluajan käytännöt.
- Opiskelija mukailee varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan työvuoroja.
- Opiskelija voi olla sairauden vuoksi poissa korkeintaan kaksi päivää. Mikäli opiskelijalle kertyy harjoittelujakson aikana enemmän kuin kaksi sairauslomapäivää, hän korvaa ylimenevät päivät lisäharjoittelulla.

Harjoittelun rakenne

Syventävä harjoittelu koostuu pari- tai pienryhmän ohjauskeskusteluista, itsenäisestä työskentelystä, harjoittelupaikkaan tutustumisesta, varsinaisista ohjatuista harjoittelupäivistä varhaiskasvatuksen ympäristössä sekä jakson päätteeksi koko opiskelijaryhmän loppureflektiokerrasta. Opintojakson työmäärä on kaiken kaikkiaan 216 tuntia. Työmäärän jakautuminen on kuvattu taulukossa 1.

TAULUKKO 1. Työmäärän jakautuminen

Aihe ja osallistujat	Kesto	Sisällöt
Orientaatiotallenne 1 Infoluento (opintojakson vastuopettaja ja opiskelijat)	1 h	-Ohjatun harjoittelun rakenne, aikataulut, tavoitteet ja sisällöt
Orientaatiotallenne 2 (opintojakson vastuopettaja ja opiskelijat)	1 h	-Toiminta ohjatun harjoittelun aikana ja oppimistehtävät
Orientaatiotallenne 3 (tämä tarkoitettu varhaiskasvatuksen ohjaaville opettajille)	-	- Ohjatun harjoittelun käytänteet ja oppimistehtävät.
Harjoittelupaikan etsiminen ja kontaktoiminen sekä tavoitesopimuksen laatiminen	3 h	-Opiskelija etsii itselleen harjoittelupaikan - Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja tekevät kirjallisen harjoittelun tavoitesopimuksen opiskelijan itselleen asettamista tavoitteista ja odotuksista. -Opiskelija ja varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja sopivat ohjatun harjoittelun aloituksesta sekä tutustumiskäynnin aikataulusta.
Alkukeskustelu pari-/pienryhmissä koulutuksen ohjaavan opettajan kanssa Zoomissa (kaksi tai kolme opiskelijaa)	1 h	-Ohjatun harjoittelun tavoitesopimusten läpikäynti
Ohjattu harjoittelu 29 päivää (sis. tutustumispäivän, välikeskustelun sekä parirefleksioajan)	19 pvä x 6 h ja 10 pvä x 7 h	-29 päivää ohjattua harjoittelua - Tutustumispäivä (6h) ennen ohjattua harjoittelua tai sen alkuun kytkettynä. Tutustumispäivässä opiskelija tutustuu lapsiryhmään sekä sen toimintatapoihin ja työtyyliin sekä alustavasti lasten kiinnostuksen kohteisiin, ryhmässä esillä oleviin ajankohtaisiin teemoihin sekä ryhmän toiminnan rakenteeseen. - Välikeskustelu etänä pienryhmissä (kaksi tai kolme opiskelija – varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja -paria sekä koulutuksen ohjaava opettaja) 1 h - Parirefleksio itse sovittuna ajankohtana 1–2 kertaa jakson aikana
Loppurefleksio opiskelijaryhmässä (etänä)	2 h	-Ohjatun harjoittelujakson kokemusten reflektointi
Loppupalautekeskustelu parin tai pienryhmän sekä koulutuksen ohjaavan opettajan kanssa	1 h	-Kasvatusnäkemysten ja kokemusten reflektointi -Koulutuksen ohjaavan opettajan palaute ohjatusta harjoittelujaksosta
Itsenäinen työskentely	23h	(Huomaa, että tämän lisäksi sinulle kuuluu yksi tunti SAK-aikaa päivittäin harjoittelupaikassasi. Aikaa voit hyödyntää oppimistehtävien tekemiseen.)
Yhteensä 8 op	216 h	

Toiminta ohjatun harjoittelun aikana

Syventävä harjoittelu alkaa tutustumispäivällä. Tutustumispäivä voi olla ennen ohjattua harjoittelua erillinen 6 tunnin harjoittelupäivä tai harjoittelujakson aloituspäivä. Tutustumispäivä lasketaan osaksi harjoittelun kestoa (29 päivää).

Ensimmäisen viikon aikana opiskelija tutustuu lapsiryhmään, havainnoi ja ohjaa erilaisia toimintoja, kuten siirtymiä, leikkitilanteita, perustoiminnon tilanteita ja ohjattuja toimintoja. Havainnoinnin lisäksi opiskelija keskustelee ja kyselee lapsiryhmän toiminnasta, lasten kiinnostuksen kohteista sekä meneillään olevista toimintatavoista ja mahdollisista projekteista niin lasten kuin tiimin jäsentenkin kanssa. Opiskelija tutustuu myös mahdollisuuksien mukaan lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin/esiopetussuunnitelmiin. Kerätyn tiedon perusteella opiskelija kirjoittaa Oppimistehtävän 2 Oppimisympäristön kuvaus sekä hahmottelee oppimistehtävää 3 Eheyttävä suunnitelma. Lisäksi opiskelija aloittaa Oppimistehtävän 4 kuuluvien pedagogisten toimintojen suunnittelun.

Toisesta viikosta alkaen opiskelija toimii varhaiskasvatuksen opettajan työtehtävien mukaisesti ja harjoittelee tiimijohtajuutta sekä pedagogista johtajuutta. Opiskelija ohjaa kokopäiväpedagogiikan mukaista toimintaa ja oppimista yhdessä työtiiminsä kanssa ja toteuttaa yhteistyötä huoltajien kanssa. Opiskelijalle kuuluu yksi tunti SAK-aikaa päivittäin harjoittelupaikassaan.

- **Opiskelija havainnoi, suunnittelee, ohjaa ja arvioi pedagogista toimintaa.** Opiskelija arvioi toteutunutta toimintaa, asettamiensa tavoitteiden toteutumista, omaa toimintaansa sekä yksittäisten lasten ja lapsiryhmän toimintaa. Arviointi on kehittävää arviointia ja sen fokuksessa on pedagogiikka. Opiskelija käyttää pedagogisen työn pohjana Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita 2022 tai Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014- tai Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet 2021- julkaisuja sekä paikallisia asiakirjoja; lapsikohtaisia vasuja ja esiopetussuunnitelmia sekä ryhmän pedagogisia suunnitelmia. Toteutettavissa oppimiskokonaisuuksissa yhdistyvät lasten kiinnostuksen kohteet sekä opetuksen yhteiset tavoitteet. Yhteiset tavoitteet muodostuvat tiedon- ja taidonaloista nousevista tavoitteista ja laaja-alaiselle osaamiselle asetetuista tavoitteista.
- **Opiskelija laatii** yhteistyössä varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan sekä muun ryhmässä toimivan henkilöstön kanssa **kirjalliset suunnitelmat** ohjauksensa perustaksi ja pedagogisen ajattelunsa kehittämiseksi. Opiskelija esittelee valmiit suunnitelmat etukäteen ohjaavalle varhaiskasvatuksen opettajalle ja työtiimin muulle henkilöstölle.
- **Opiskelija osallistuu kaikkeen yhteistyöhön**, jota päiväkodissa/esiopetuksessa toteutetaan vanhempien ja muiden yhteistyötahojen kanssa, kuten esim. VASU- ja LEOPS-keskusteluihin sekä vanhempainiltoihin mahdollisuuksien mukaan.
- **Opiskelija tutustuu huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön** ja osallistuu yhteistyön toteuttamiseen yhdessä tiiminsä kanssa. Opiskelija keskustelee huoltajien kanssa pedagogisesta toiminnasta, lapsista ja lasten päiviin sisältyvistä tilanteista.

- **Opiskelija tutustuu toteutettavaan moniammatilliseen ja -laiseen yhteistyöhön** ja osallistuu ryhmän käytänteiden mukaisesti yhteistyötapaamisiin.
- **Opiskelija toteuttaa pedagogista dokumentointia** ryhmän käytänteiden mukaisesti sekä arvioi yhdessä tiiminsä kanssa pedagogista toimintaa.
- **Opiskelija toteuttaa ryhmässä varhaiskasvatuksen opettajan pedagogista johtajuutta** ja laatii ja toteuttaa yhdessä tiiminsä kanssa pedagogisen johtajuuden kehittämistehtävän.
- **Opiskelija käy parirefleksion** (noin 1 h) itse valittuna ajankohtana opiskelijaparin tai -pienryhmän kanssa. Keskustelu sisältyy harjoittelupäiviin, mikäli mahdollista. Opiskelijat sopivat keskustelun aiheista yhdessä ja hyödyntävät halutessaan alla olevia teemoja:
 - Harjoittelukokemukset, tuntemukset
 - Oman asiantuntijuuden tunnistaminen ja kehittyminen
 - Onnistumiset, haasteet ja pohdinnat
- Opiskelijalla on **mahdollisuus tutustua harjoittelun aikana myös johonkin toiseen lapsiryhmään** yhden – kolmen päivän ajan. Tämä ei ole pakollista, mutta mahdollistaa varhaiskasvatuksen opettajaidentiteetin syventymisen johonkin opiskelijan itse valitsemaan teemaan / asiaan liittyen. Opiskelija voi näinä päivinä tutustua mm. esiopetuksen ja koulun yhteistyöhön tai erityispedagogisesti painottuneeseen ryhmään. Tämä voi mahdollistaa mm. tutustumisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmien, esiopetussuunnitelmien tai kolmiportaisen tuen yhteistyöpalaverien pitämiseen osana varhaiskasvatuksen opettajan työtä. Jos opiskelija tutustuu johonkin toiseen lapsiryhmään, tulee tästä kirjoittaa oppimistehtävään 7 Kasvatuskäytännöt.

Syventävän harjoittelun ohjauskeskustelut

Syventävään harjoitteluun kuuluu kolme koulutuksen ohjaavan opettajan järjestämää ohjauskeskustelua. Ohjauskeskustelut käydään pari- tai pienryhmissä. Välikeskusteluun osallistuu myös opiskelijoiden varhaiskasvatuksen ohjaavat opettajat.

- **Alkukeskustelu** käydään joko lapsiryhmäharjoittelua edeltävällä tai harjoittelun ensimmäisellä viikolla. Alkukeskustelussa tarkastellaan jakson yleisiä ja opiskelijan henkilökohtaisesti asettamia tavoitteita sekä ohjaussuhteelle asetettuja toiveita ja odotuksia.
- **Välikeskustelu** käydään harjoittelujakson puolessa välissä. Keskusteluun osallistuu myös varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja. Ohjauskeskustelussa tarkastellaan ohjatun harjoittelun tavoitteita, etenemistä ja opiskelijan asiantuntijuuden syventymistä.
 - Ennen välikeskustelua varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja antaa opiskelijalle suullista sekä kirjallista palautetta ja täyttää sen opiskelijan tavoitesopimuksen välipalautteen kohdalle.
- **Loppukeskustelu** käydään lapsiryhmäharjoittelun ja portfolioiden palautusten jälkeen. Loppukeskustelussa tarkastellaan jakson kokemuksia sekä opiskelijan opettajaidentiteetin sekä asiantuntijuuden kehittymistä. Opiskelijat saavat myös palautetta portfolioistaan.

Jakson päätteeksi käydään myös opiskelijoiden ja jakson vastuupettajan yhteinen **reflektointitapaaminen** etänä.

Jakson arviointi

Syventävän harjoittelun aikana käytävien ohjauskeskustelujen lisäksi varhaiskasvatuksen ohjaava opettaja kirjoittaa arvioinnin harjoittelun päätteeksi ohjatun harjoittelun **tavoitesopimukseen**. Opiskelija palauttaa sopimuksen koulutuksen ohjaavalle opettajalle Moodleen. Tavoitesopimus toimii dokumenttina ohjatun harjoittelujakson suorittamisesta. Arviointilomakkeen tarkoituksena on myös tukea opiskelijan kykyä reflektoida hänen omia resurssejaan, vahvuusalueitaan sekä toiminnan kehittämisalueitaan. Ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan arvioidessa ohjattua harjoittelua tulee ottaa huomioon ohjatun harjoittelujakson yleiset sekä opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet, sekä ohjaajien ja opiskelijan näkemykset.

Sanallisen arvioinnin lisäksi ohjattu harjoittelu arvioidaan joko **hyväksytyksi tai täydennettäväksi**. Koulutuksen ohjaava opettaja huolehtii opiskelijalle suoritusmerkinnän.

Ohjattu harjoittelujakso on aina yksilöllinen oppimisprosessi, ja opiskelijan on joskus perustelua täydentää ohjattua harjoittelujaksoaan lisäharjoittelulla. Tästä sovitaan koulutuksen ohjaavan opettajan, varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan ja opiskelijan kanssa erikseen.

Opintojakson portfolioon sisältyvät oppimistehtävät

Edellä kuvatun harjoittelun aikaisen toiminnan lisäksi opiskelija tekee kirjallisia oppimistehtäviä, jotka palautetaan yhtenäisenä portfoliona lapsiryhmässä tapahtuvan harjoittelun päätyttyä. (Poikkeuksena yksi pedagogisen toiminnan suunnitelma, joka palautetaan Moodleen jo toisen ohjatun harjoitteluviikon jälkeen.) Oma koulutuksen ohjaava opettaja ohjaa tehtävien tekemistä ja harjoittelun kulkua yhteisissä ohjauskeskusteluissa.

Yhtenäisen portfolion ohje:

Tee yksi yhtenäinen portfolio, johon liität opintojakson kaikki oppimistehtävät 1-7. Portfolion rakenne mukailee tavallisen esseen rakennetta, ja portfoliossa tulee olla kansilehti ja sisällysluettelo. Lähdeluettelo tulee liittää suoraan niiden tehtävien perään, joihin lähteet on tehtävänannossa vaadittu. Muutoin portfolio voi olla omannäköinen. Portfoliota voi esimerkiksi elävöittää kuvilla tai valokuvilla.

Yhtenäinen portfolio **palautetaan opintojakson päätteeksi Moodleen**. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että portfolio tulee olla palautettuna hyvissä ajoin ennen parin/pienryhmän loppukeskustelua.

Oppimistehtävä 1. Omat tavoitteet harjoittelujaksolle ja odotukset ohjauksesta

Liitä harjoittelujaksolle asettamat omat tavoitteesi sekä odotuksesi ohjaukselle joko suoraan harjoittelun tavoitesopimuksesta tai muokattuna sopimuksesta esseemuotoiseksi tekstiksi (maks. 1 sivu).

Oppimistehtävä 2. Oppimisympäristön kuvaus

Kirjoita kuvaus harjoittelupaikkasi oppimisympäristöön liittyvistä havainnoistasi. Reflektoi lähdekirjallisuuteen viitaten. Käsittele seuraavia teemoja:

- Sosiaalinen oppimisympäristö
 - Millainen on lapsiryhmän ja tiimin rakenne?
 - Millä perusteilla lapsia jaetaan mahdollisiin pienryhmiin?
- Ryhmässä tapahtuva vuorovaikutus ja pedagogiset toimintatavat
 - Millainen on aikuisten ja lasten välinen opetusvuorovaikutus?
 - Miten lasten osallisuus osana oppimisympäristöä on otettu huomioon?
- Yhteiskunnalliset ulottuvuudet
 - Millaisessa paikassa varhaiskasvatuksen yksikkö toimii (esim. kasvukeskus, maaseutu)
 - Miten yksikössä lasten sekä henkilöstön moninaiset kieli- ja kulttuuritaustat näkyvät pedagogisessa toiminnassa?
 - Millainen henkilöstörakenne työyhteisössä on? Miten työntekijät ovat sijoiteltuna lapsiryhmiin työyhteisössä?

Kuvaa tekstissäsi miten oppimisympäristön eri ulottuvuuksia hyödynnetään osana suunnitelmallista pedagogista toimintaa.

Pituus: 2 sivua

Oppimistehtävän lähdekirjallisuus: (Käytä molempia lähteitä.)

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) TAI Esiopetussuunnitelman perusteet (2014)
- Raittila, R. & Siippainen, A. (2022). Varhaiskasvatuksen pedagoginen toimintaympäristö (luku 17). Teoksessa M. Koivula, A. Siippainen, P. Eerola-Pennanen (toim.). Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino.

Oppimistehtävä 3. Eheyttävä suunnitelma

Eheyttävä suunnitelma on koko ohjattua harjoittelujaksoa yhdistävä toiminnan suunnitelma. Tarkemmat pedagogisen toiminnan suunnitelmat pohjautuvat eheyttävään suunnitelmaan.

Valitse yhdessä ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan / tiimin kanssa harjoittelun alussa ryhmälle sopiva aihe/teema/projekti (esim. yksi oppimisen alue, metsän eläimet tai lasten kirjallisuus). Ota työskentelyssäsi huomioon:

- kyseisen ryhmän omat käytännöt
- mahdollisesti valmiit käynnissä olevat projektit
- lasten osallisuus
- varhaiskasvatuksen / esiopetuksen tavoitteet
- ryhmän suunnittelun tavat

Hyödynnä suunnitelman laatimisessa seuraavaa runkoa:

Eheyttävän työskentelyn aloittaminen

Eheyttelyn toiminnan lähtökohtana voi toimia esimerkiksi lasten mielenkiinnon kohteet, vanhempien aloitteet, varhaiskasvatussuunnitelman tai esiopetussuunnitelman perusteet, käynnissä oleva projekti, lasten tai ryhmän vasut/leopsit. Kuvaa tehtävässä työskentelyn aloittamiseen liittyviä teemoja.

Eheyttävän suunnitelman tavoitteet

Aseta 1-3 konkreettista tavoitetta eheyttävälle suunnitelmalle.

Eheyttävän suunnitelman tavoitteet ovat kokonaisvaltaisia ja koko harjoittelujaksoa läpileikkaavia tavoitteita.

- Esim.: *Tarjotaan lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa. / Kiinnitetään huomiota riittävään liikuntaan lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksenä.*

Eheyttävän suunnitelman sisällöt

Erittele ne valitsemasi varhaiskasvatussuunnitelman / esiopetussuunnitelman sisällöt, jotka vastaavat asettamiisi tavoitteisiin.

- Esim.: *Ilmaisun monet muodot: vuorovaikutus- ja ilmaisutaidot / Kasvan ja kehityn: liikunta.*

Eheyttävän suunnitelman menetelmät

Kuvaa valitsemasi menetelmät lyhyesti: Mitkä ovat ne menetelmät, joilla tavoitteisiin pyritään?

Työskentelyn kulku

Kuvaa suunnitelmassa lasten ryhmäjako, henkilökunnan ja opiskelijan keskinäinen työnjako ja toiminnan ajoitus. Dokumentoi työskentelyn eri vaiheet.

Eheyttävän suunnitelman arviointi

Harjoittelujakson päättyessä arvioi eheyttävän suunnitelman toteutusta, ja lisää arviointi eheyttävän suunnitelman päätteeksi. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti:

- Arvioi ja kuvaile, miten valitut tavoitteet toteutuivat
- Arvioi, miten käytetyt menetelmät ja oma toimintasi auttoivat tavoitteiden toteutumista
- Arvioi ja kuvaile lasten osallisuuden toteuttamista
- Arvioi ja kuvaile, miten fyysisen oppimisympäristön järjestelyt auttoivat tavoitteiden toteutumista
- Arvioi, miten työnjako ja roolit toteutuivat
- Mikä onnistui ja mitä kannattaisi tehdä jatkossa toisin?

Pituus: 2 sivua

Oppimistehtävän lähdekirjallisuus:

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) TAI Esiopetussuunnitelman perusteet (2014)

Oppimistehtävä 4. Pedagogisen toiminnan suunnitleminen

Laadi harjoittelun aikana yhteensä 7 pedagogisen toiminnan suunnitelmaa, jotka liität portfolioon:

- **1 päiväsuunnitelma**
- **6 pedagogisen toiminnan suunnitelmaa**

Huomaa, että eheyttävä suunnitelma ohjaa kaikkia suunnitelmia.

Päiväsuunnitelma antaa kuvan kunkin päivän kulusta. Suunnitelmassa esitetään tavoitteet sekä sisällöt jokaiseen tilanteeseen liittyvälle pedagogiselle toiminnalle sekä pedagogiset toimenpiteet, joilla tavoitteisiin pyritään. Tavoitteiden asettamisessa hyödynnetään lapsiryhmän ja yksittäisten lasten tarpeita. Suunnitelmassa on hyvä näkyä myös oppimisympäristöön liittyvät järjestelyt sekä opiskelijan rooli päivän eri toiminnoissa.

Valitse itsellesi sopiva tapa toteuttaa päiväsuunnitelma. Suunnitelma voi olla esim. taulukkomuodossa tai kokonaan tekstinä. Esimerkin yhdenlaisesta suunnitelmasta löydät jakson Moodle-alueelta.

Arvioi päiväsuunnitelman toteutumista päivän päätteeksi.

Pedagogisten toimintojen suunnitelmat tehdään seuraavaa suunnittelun mallipohjaa hyödyntäen. Pedagogisen toiminnan suunnittelun mallipohja sekä Word-pohjainen valmis suunnittelupohja löytyvät jakson Moodle-alueelta.

TAVOITTEET	SISÄLLÖT	MENETELMÄT	TOIMINNAN ETENEMINEN	OPPIMISYMPÄRISTÖN JÄRJESTELYT
1-3 konkreettista tavoitetta, jotka asetetaan laaja-alaisen osaamisen alueisiin sekä oppimisen alueisiin perustuen	laaja-alaiset osaamisen alueet sekä oppimisen alueet	pedagogiset ratkaisut, joilla toiminta toteutetaan ja tavoitteisiin pyritään	siirtyminen toimintaan, aloitus, varsinainen toiminta, lopetus, siirtyminen seuraavaan toimintaan	Ajankäyttö, tilat, ryhmäjako, välineet, materiaalit, työnjako henkilöstön kesken
Vahvistetaan lapsen kielellistä ajattelua digitaalisten tarinoiden avulla. Harjoitellaan tuottamaan digitaalista sisältöä pienryhmissä.	Kielten rikas maailma: Digitaaliset tarinat Digitaalinen osaaminen: Digitaaliset välineet ja sovellukset	Saduttaminen, Book Creator Book Creator, pienryhmyöskentely	Kirjoita tähän tarkka kuvaus toiminnan etenemistä.	Kirjoita tähän tarkka kuvaus niistä oppimisympäristön järjestelyistä, joita ennen toiminnan toteuttamista tulee ottaa huomioon.
ARVIOINTI Arvioi ja kuvaile, miten valitut ohjauksessa käytettävät menetelmät ja oma toimintasi auttoivat tavoitteiden toteutumista. Arvioi ja kuvaile, miten oppimisympäristön järjestelyt auttoivat tavoitteiden toteutumista. Mikä onnistui ja mitä kannattaisi tehdä jatkossa toisin. Kirjoita tarkka arviointi tähän.				

Palauta yksi suunnitelma Moodlen palautuskansioon ennen välikeskustelua, jotta tätä voidaan yhdessä tarkastella. Liitä lopuksi kaikki kuusi suunnitelmaasi itsearviointiineen osaksi portfolioa.

HUOM! Kirjallisia pedagogisia suunnitelmia täytyy tehdä muutenkin läpi harjoittelujakson, jotta toiminta voi olla pedagogista. Suunnitelmat auttavat myös tiimityötä sekä pedagogisen johtajuuden toteutumista. Näitä muita suunnitelmia ei tarvitse kuitenkaan palauttaa koulutuksen ohjaavalle opettajalle portfolion yhteydessä, mutta niitä käydään harjoittelupaikalla läpi. Tavoitteena on löytää oma tapa suunnitella.

Oppimistehtävä 5 Kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa

Tutustu ohjatun harjoittelun aikana huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kiinnitä huomiota erityisesti:

- yhteistyön käytänteisiin, ilmapiiriin sekä vuorovaikutukseen.
- erilaisten asioiden esiin tuomiseen: Miten ja milloin yhteisiä keskusteluja käydään?
- huoltajien osallisuuden toteutumiseen.
- lasten ja perheiden yksilölliseen huomioimiseen yhteistyössä.
- Tutustu myös dokumentoinnin käytänteisiin. Millaisia tapoja ryhmässä on dokumentoida toimintaa perheille näkyväksi? Millaista viestintää käytetään?

Haastattele tehtävää varten tiimin jäseniä sekä ainakin yhtä huoltajaa. Hyödynnä haastatteluja kirjallisessa tehtävässä.

Kirjoita esseemuotoinen kuvaus yhteistyöstä sekä dokumentoinnin tavoista. Reflektoi lähdekirjallisuuden kanssa.

Pituus: 2 sivua

Oppimistehtävän lähdekirjallisuus:

- Mykkänen, J. & Böök, M.-L. (2018). Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.) 2022. Valloittava varhaiskasvatus – oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Vastapaino.

Oppimistehtävä 6 Pedagogisen johtajuuden kehittämistehtävä

Toteuta harjoittelun aikana yhdessä kasvattajatiimin kanssa kehittämistehtävän. Tarkoituksena on toimintakulttuurin toiminnan havainnoinnin sekä yhdessä käytyjen keskustelujen pohjalta hahmotella, mitä **pedagogisessa toiminnassa ja toimintakulttuurissa halutaan kehittää**.

Suunnittele tehtävän toteutus varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan tuella yhdessä kasvattajatiimin kanssa osana työyhteisön jatkuvaa kehittämistyötä. Kehittämistehtävän seurannan, arvioinnin ja jatkotyöskentelyn toteutumisesta sovitaan kasvattajatiimissä niin, että toteutettu kehittämistehtävä voisi jäädä jollain tapaa harjoittelun jälkeen elämään työyhteisössä.

Kehittämistehtävä voi suuntautua esimerkiksi henkilöstön pedagogisen toiminnan kehittämiseen, ammatillisen vuorovaikutuksen tai keskustelukulttuurin edistämiseen, tiimin pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin, varhaiskasvatuksen arviointiin ja laatuun (huom. Karvi) tai dokumentointiin. Kasvattajatiimin ohella ideoista voi mahdollisuuksien mukaan keskustella myös päiväkodin johtajan, apulaisjohtajan tai pedagogisen johtajan kanssa.

- Harjoittele yhdessä tiimin kanssa **toiminnan kehittämistä**.
- **Ota vastuuta** tiimipalavereissa ja muissa keskusteluissa kehittämistehtävän **ideoinnista ja etenemisestä**. Samalla harjoittele pedagogista johtajuutta ja keskustelun eteenpäin viemistä.
- Tehtävänäsi on myös etsiä kehittämistehtävän aiheeseen liittyvä **tieteellinen tutkimusartikkeli**, jonka näkökulmia hyödynnät tehtävässäsi.
 - Esittele tutkimusartikkelin anti tiimillesi ja käykää siitä yhteistä keskustelua. Aiemmin tehdystä tutkimuksesta voi löytyä myös vastauksia esille tulleisiin kysymyksiin.
 - Tutkimusartikkeliä hyödynnetään kehittämistehtävän ideoinnissa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
 - Tieteellisellä tutkimusartikkelilla tarkoitetaan vertaisarvioitua tutkimusartikkeliä, joka on julkaistu tieteellisessä jleurnaalissa. Eli esim. pro gradu tai oppikirjan artikkeliluku eivät täytä tieteellisen tutkimusartikkelin kriteerejä.

Laadi toteutetusta kehittämistehtävästä ja sen pedagogisista perusteluista esseemuotoinen kuvaus portfolioon. Reflektoi lähdekirjallisuuden kanssa ja viittaa asianmukaisesti.

Tehtävän kuvauksessa tarkastellaan:

- Mitä ja miksi kehitettiin?
- Mitä konkreettisia toimenpiteitä tehtiin?
- Miten kehittämistehtävä eteni?
- Kuinka kehittämistyöhön suhtauduttiin kasvattajatiimissä?
- Millaisia vaikutuksia kehittämistehtävä sai aikaan? Arvioi.
- Tutkimusartikkelin sisältö, tulokset ja anti kehittämistehtävälle.

- Reflektoi omaa rooliasi kehittämistehtävän eri vaiheissa.
- Reflektio myös omaa oppimista ja omaa näkemystäsi kehittämistyöstä varhaiskasvatuksessa sekä sitä, mikä rooli varhaiskasvatuksen opettajalla on arjen kehittämisessä.

Pituus: 4 sivua

Oppimistehtävän lähdekirjallisuus (käytä tehtävässä kumpaakin lähdettä):

- Halttunen, L., Waniganayake, M. & Heikka, J. (2019). Teacher Leadership Repertoires in the Context of Early Childhood Education Team Meetings in Finland. *Journal of Early Childhood Education Research* 8, (1) pp. 143–161.
<https://journal.fi/jecer/article/view/114109>

TAI

Korkeaniemi, E., Ukkonen-Mikkola, T. & Harju-Luukkainen, H. (2025). Varhaiskasvatuksen opettajien diskurssit tiimin pedagogisen toiminnan johtamisesta. *Journal of Early Childhood Education Research*, 14, 1. s. 115–138
<https://doi.org/10.58955/jecer.146385>

- Itse valitsemasi tutkimusartikkeli

On tärkeää muistaa, että kehittämistyö ei tarkoita epäkohtien etsimistä ja niiden korjaamista. Jokaisessa - myös hyvin toimivassa - tiimissä on kehitettävää ja hyväksi todettuja käytänteitä voi hyvin lähteä jalostamaan vielä pidemmälle tai jalkauttaa niitä eri ryhmien välillä!

Oppimistehtävä 7 Kasvatusnäkemys

Kasvatusnäkemys on opettajan henkilökohtainen osoitus hänen kasvatustietoisuudestaan. Kasvatusnäkemyksessä on kyse opettajan arvoista kasvatuksessa ja hänen näkemyksistään siitä, millaista hyvä kasvatusta on ja miten siihen pyritään.

Kasvatusnäkemys muodostuu

- ihmiskäsityksestä
- lapsikäsityksestä
- oppimiskäsityksestä
- tiedonkäsityksestä

Pohdi esseessä omaa kasvatusnäkemystäsi sekä varhaiskasvatuksen opettajan ammattietiikkaa. Miten ne ilmenivät toiminnassasi ohjatun harjoittelun aikana? Tehtävässä voit hyödyntää Perusharjoittelussa kirjoittamaasi kasvatusnäkemystäsi.

Pituus: 4 sivua

Oppimistehtävän lähdekirjallisuus (käytä tehtävässä seuraavia lähteitä):

- Kangas, Lastikka & Karlsson (toim.) (2021). Voimauttava varhaiskasvatus. Leikkivä, osallinen ja hyvinvoiva lapsi. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Värri, V-M (2004). Hyvä kasvatusta – kasvatusta hyvään. Tampere University Press.
- Tirri, K. & Kuusisto, E. (2019). Opettajan ammattietiikkaa oppimassa. Gaudeamus.
- Huom. Tehtävässä ei käytetä lähteenä Varhaiskasvatussuunnitelman tai Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Ahotointi

Jos opiskelijalla on vähintään kaksi vuotta työkokemusta varhaiskasvatuksen opettajan tai esiopetuksen opettajan tehtävästä, voi halutessaan hakea osittaista hyväksilukua ohjatuista harjoitteluista. Vain lastentarhanopettajan/varhaiskasvatuksen opettajan tai vastaavan (esim. esiopettaja, päiväkodin opettaja, päivähoidon opettaja) nimikkeillä olevat työsuhteet hyväksytään. Esimerkiksi lastenhoitajan tai peruskoulun opettajan työsuhdetta ei hyväksytä.

Aiemmalla osaamisella voi saada CVAM1800 Perusharjoittelusta maksimissaan 8 päivää ja CVAM1900 Syventävästä harjoittelusta maksimissaan 10 päivää korvattua. Yleensä myönnettävät hyväksiluvut ovat joitain päiviä harjoittelun kokonaiskestosta.

Ohjeita ahotointiin:

- Osittaista hyväksilukua haetaan Sisussa.
- Ennen AHOT-hakemuksen laatimista tutustu **harjoittelun sisältöön ja osaamistavoitteisiin**, johon haet hyväksilukua.
- Kuvaa AHOT-hakemuksessasi **työelämässä hankkimaasi osaamista** mahdollisimman monipuolisesti ja **reflektoi sitä suhteessa opintojakson osaamistavoitteisiin**.
 - Kirjoita kuvaus erilliseen tekstimuotoiseen tiedostoon, jossa käsittelet jakson kaikkia osaamistavoitteita.
 - Liitä kuvauksesi hakemukseesi.
- Liitä hakemukseen **todistukset työkokemuksesta** sekä mahdollisista koulutuksista.
- Hakemuksen jättämisen ajankohta ilmoitetaan toteutuskohtaisesti jakson Moodle-alueella
- Päätös osittaisesta hyväksiluvusta ja korvatuista päivistä annetaan Sisussa.
- Tarkemmat tiedot mahdollisen osasuorituksen harjoittelutehtävistä ja siitä, miltä osin tehtävät kohdallasi suoritetaan, saat jakson alussa jakson vastuuopettajalta.